

**Posudek oponenta disertační práce Mgr. Petra Šusty
“Vliv dlouhodobého pobytu jednice v dětském domově na
jeho morální vývoj” předkládané v roce 2018 na Katedře
pedagogiky FF UK**

I. Stručná charakteristika práce

Autor se v předložené práci zabývá tématem dopadů dlouhodobého pobytu dětí v dětských domovech na jejich morální vývoj a profil. Jde bezpochyby o otázku společensky velmi závažnou.

Velký význam práce vidím i v prezentaci, využití a kritické reflexi v odborné literatuře ke škodě věci poměrně ne příliš frekventovaného Kohlbergova pojetí morálního vývoje a jeho metodologie zkoumání.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Práce je celkově podle mého mínění zpracována na velmi dobré úrovni.

V teoretické části je velmi dobře postížena závažná problematika ústavní výchovy v České republice.

Vysoce oceňuji prezentaci Kohlbergova pojetí morálního vývoje a jeho metodologie. Tato část práce kladla nesporně na autora značné odborné i jazykové požadavky. Přitom se autorovi zdařilo tuto náročnou problematiku zajímavě, přehledně, srozumitelně a kriticky v práci vyložit.

Empirická část, jejímž cílem bylo postihnout rozdíly v morálním vývoji dětí a dlouhodobě pobývajících v dětském domově a jedinců, kteří v ústavní výchově nepobývali, je rovněž zvládnuta na solidní úrovni. Prezentuje nejen zjištění o shodě morálního vývoje ústavních dětí a dětí u rodin, ale je i metodologickou prezentací a zhodnocením Kohlbergovy koncepce a výzkumných postupů.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

1. Struktura argumentace.

Autor prezentuje své informace přehledně a srozumitelně. Kriticky různé poznatky a přístupy hodnotí, své vývody teoreticky, empiricky a literárně podloženě argumentuje.

Ze sociologické optiky přece jen poněkud postrádám uvedení širších dobových kontextů (sociálních, politických a kulturních), v nichž se Kohlbergovo pojetí morálního vývoje a stupňů formovalo.

Oceňuji sebekritickou reflexi vlastního postupu, a tedy i možností a mezí vlastního empirického šetření.

2. Formální úroveň práce

Po formální stránce je práce na velmi dobré úrovni. Je logicky strukturovaná, odkazy a poznámkový aparát odpovídají normě, stylisticky je dobře zvládnuta. Pravopisné chyby a překlipy jsou spíše jen ojedinělé.

3. Práce s prameny a s materiálem

Práce se opírá o velmi bohatý literární základ, s nímž autor tvůrčím způsobem pracuje.

V empirické části se pak opírá o originální Kohlbergovu metodologii s cílem potvrdit či vyvrátit hypotézu o odlišnosti v dosažení úrovně morálního vývoje u dětí z dětských domovů a u dětí z rodinného prostředí. Jím zvolená metodologie, volba respondentů i forma získávání dat vedly k zamítnutí hypotézy o této odlišnosti.

Autor sám kriticky posuzuje vlastní postup a následné limity výstupů svého šetření.

4. Vlastní přínos

Autorův přínos vidím již v samotném faktu zevrubného uvedení problému Kohlbergovy koncepce a metodologie „na scénu“, a to i přes

oprávněné kritické výhrady řady badatelů i autora posuzované práce. Tedy následně i náměty autora k dalšímu sledování problematiky morálního vývoje.

Nesporně zásadním přínosem autora při nedostupnosti potřebných materiálů v češtině byl jeho překlad určitých pasáží, termínů, výzkumných nástrojů.

IV. Dotazy k obhajobě

Pokuste se přehledně zhodnotit a reagovat na uváděné názory Kohlbergových kritiků.

Jaké výzkumné metody byste zvolil v případném srovnávání morální úrovně reálného chování ústavních a neústavních dětí?

V. Závěr

Oceňuji velmi dobrou úroveň předložené práce. Autor k významnému tématu přistupuje tvůrčím způsobem a přehledně a zdařile popisuje náročné pojetí L. Kohlberga a jeho metodologii zkoumání. Pracuje samostatně, uplatňuje kritický přístup k tématu a prezentuje vlastní názory.

Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Navrhuji klasifikaci - „prospěl“.

19. července 2018

doc. PhDr. Radomír Havlík, CSc.

